

מ"מ בעינן שתחול הטבילה על כל הגוף כולו (או לכה"פ: שתחול הטבילה אף אאברי בית הסתרים. ולא הבנתי ...), וחציצה מונעת ד"ז.

כ"ה ע"ב. רש"י פ"י דמשיכה ל"ק בבהמה גסה, דאין דרכה במשיכה. ובחה"ר תמה ע"ז, מדקיי"ל דהגבהה קונה בעבד כנעני, אף דאין דרך בני"א להגביה עבדיהם. (ע"י רשב"ם לבי"ב דף נג:, דזוהי מחלוקת ת"ק ור"ש. ד"ע.) וה"נ תקנה משיכה, אף דאין דרכה בכך. וצ"ע לדעת רש"י. ונל"ח בין משיכה להגבהה. דבמשיכה בעינן שיקנה ע"י מעשה המשכתו, משא"כ בהגבהה, דקונה מפאת זה שהחפץ מוגבה ברשותו. (כ"א ר' דרך אגב בהרצאתו. ולי"נ דעפ"י"ז יש ליישב שי רש"י בטוטו"ד, ע"י מש"כ בבית יצחק תשכ"א.) דהרמ"א כ' באה"ע (סי' קל"ט סט"ו.) שנוהגים לומר לאשה שתגביה ידה כשנותנים לה הגט. והגר"ח לא היה מקפיד בזה. דע"י פתחי תשובה (שם) ע"ש רעק"א דלא מהניא הגבהה בגט אלא דוקא יד או חצר ולא שאר קניינים. ועל כן היה מקפיד לקפל הגט באופן שיוכל להכנס כולו לתוך ידה ולא יצא ממנו מחוץ לידה, דמה שחוץ ליד לא הוי יד אלא הגבהה. וא"כ, הרי שוב א"צ לעצת הרמ"א. ועוד, דאפילו למאן דלא קפיד לשי רעק"א ומכשיר בהגבהה, א"צ להגביה ג' טפחים אלא בשחפץ הקנין מונח על הקרקע. אבל כשהחפץ כבר באמצע האויר - ג"ט למעלה מן הקרקע - א"צ להגבהה יתירה. (דלא כט"ז או"ח סי' שס"ו סק"ו. וערש"י ע"ז ע"א ע"ב במאנא דנכרי. דקנייה בהגבהה, אע"פ שלא הגביהו, אלא היה מוגבה מכחו ולא נפל לארץ. אך יש לדחות, דפשטות הגמי משמע דזוהי קנין כליו, כלי - קנין חצר. ד"ע.) וכן שמע ר' מאביו הגר"מ נ"ע, שג"כ לא היה מקפיד למנהג הרמ"א, מפני שנהג לקפל הגט להכניסו כולו לתוך ידה של האשה לגמרי. ומהנהו תרי טעמי לא הקפיד לרמ"א זה. (וצ"ע. דטעם הרמ"א הוא שונה לגמרי ... ד"ע.) וטעם השני הנ"ל הוא עפ"י חילוקנו שבין הגבהה למשיכה. ועתוס' גטין (כא:): דבין משיכה ובין הגבהה קנו בגט. (כן יש לדייק מפסק הר"י ד"ה יצא זה. וד' התוס' הללו הזכיר הר"א לר'). והגר"מ היה אומר, דאפילו לסברא דהגבהה מועילה בגט, היינו דוקא הגבהה **ביד**, אבל לא הגבהה **מכוחו**. (וצ"ע ל' התוס', דמשיכה קונה בגט, דזהו כבר כשאר קניינים, שהוכיח הפ"ת מב"ב (קנא:): דלא מהנו. ור' לא יישב פרט זה.) ונראה, דהרמב"ן כתב (ב"ב עו.) דמשיכה והגבהה כולהו חד קנין. דלר"ל דילפנין משיכה

שא • מסכת קידושין

מקרא דמיד עמיתך - דבר הנקנה מיד ליד, כלי - ע"י משיכת החפצא, צ"ע - איפה כתוב קנין הגבהה בתורה. ותי' דהכל קנין אחד - משיכה. אלא שזה באורך (horizontally) וזה בגובה הוא מושך (vertically). ולפי"ז יש להסתפק, איזה צורה היא עיקר הקנין, האב, ואיזה הנלמד ממנה, התולדה. דלי הרמב"ן היא שהעיקר הוא משיכה, והגבהה היא צורה אחרת של משיכה. אבל י"ל גם להיפך. דעיקר הקנין הוי בהגבהה, וצורה טפלה להגבהה היא משיכה. דכבר חלקנו ביניהם לעיל, דהגבהה דמיא טובא ליד ולחצר. וזהו הנפק"מ בספק זה - אי מועילה הגבהה לגט אשה. דאם עיקר הקנין הוא משיכה, א"כ א"א להגבהה להיות יותר טוב ממנה, וא"כ י"ל דלא קנה בגט. אבל אם נפהוך הוא, דעיקר הקנין הוא הגבהה, י"ל דשפיר מועילה בגט, אף דלא מהניא משיכה (או י"ל דאף משיכה מועילה, ולא זכרתי ד' רבינו בפרט זה.), דעיקר זאת הקנייה הוא דדמיה ליד. וגם נ"ל דנפק"מ למשיכה שלכ"ד, דבהגבהה כו"ע ל"פ דקני, כד' החה"ר. ואם נאמר דעיקר הקנין - משיכה, והגבהה כצורה שניה, וכתולדה דקנין משיכה, ואעפ"כ קונה שלכ"ד, בע"כ צ"ל דאף משיכה קונה שלכ"ד. אבל אם נהפוך הוא, דעיקר הקנין הוא הגבהה, י"ל דדוקא בה מועילה הקנין שלכ"ד, אבל לא במשיכה. וכן ד' רש"י. (אבל עדיין לא הסברנו למה, אע"פ שהסברנו היאך אפשר לחלק. ועיי' בית יצחק. ד"ע.) [עיי' להלן, דר"ל דחסרה הוכחת בעלות הקונה].

בב"ב (פ"ו). מבואר דהגבהה מבטלת משיכה, ונחלקו הר"ת והר"י (שי' הרשב"ם כפשוטו, כשי' הר"י). אי משיכה מבטלת מסירה. וז"פ דכסף לא מבטל לשטר וכו', כמפורש במתניתין (כו.), בכסף בשטר ובחזקה. דג' קניינים חלוקים הם, ואין לזה שייכות עם זה. ודוקא בהגבהה ומשיכה, שהסביר הרמב"ן דהוּו באמת חד קנין בן ב' צרות, בזה קיי"ל דצורה א' מבטלת את השני'. ובהא פליגי ר"ת והר"י אי מסירה נמי היא צורה מאותו הקנין. (כ"מ מד' הר"ן. ש"כ יצ"ו.) וא"כ, כמו שהגבהה מבטלת משיכה, הי"נ י"ל דמשיכה מבטלת מסירה. או דמסירה קנין בפ"ע היא. דהנה פליגי ראשונים אי בעינן מיד ליד א"ל. ור"ת הצריך מיד ליד, כמפורש בתוס' ב"ב (עו.). ונ"ל, דמאן דמצריך מיד ליד ס"ל דמסירה קונה לא מצד מעשה קנין, הנעשה תמיד מצד הקונה, אלא מצד הקנאת המקנה, ודעתו שיקנה הלה. ודמי לק"ס, כפי אשר ביארו הגר"ח. (והחי' הר"י)

שיעורי הרה"ג הרב יוסף דוב הלוי סולוביצ'יק מפי השמועה

סובר דבסודר לא מהני באומר למקנה טלי סודרי מע"ג קרקע, דכ' ונתן לרעהו, ודרשינן ליה כמו בגט. ועחי' הגר"ח להל' חליצה, דדעת דקידושין פועלת החלות, ולא רק שמאפשרת להמעשה לפועלו. וי"ל דבכל כה"ג, דדעת פועלת בחלות, בעינן מיד ליד. ד"ע.) וא"כ, אין זו צורה שלישית לקנין משיכה - הגבהה, אלא קנין בפ"ע הוא, ובנוגע לקנינין נפרדין, אין הא' מבטל הב' - כהוכחת ר' מהמשנה דכסף שטר וחזקה דקרקע. אבל להר"י, הכל קנין אחד, ואף מסירה קונה מטעם מעשה קנין של הקונה, וא"צ למסירה מיד ליד. אך צ"ע, ל"ל דעת מקנה. דמזה הפרט היה רגיל רבינו להוכיח תמיד דמסירה אינה מעשה קנין אשר מצד הקונה, אלא הקנאה מדעת המקנה בלחוד. וצ"ע. - (כן דרש הר"א ביום חופתו, ור' הסכים לדי' עתה.)

אך צ"ה. לדעת הרשב"א דמשיכה קונה בבהמה גסה, אף דאין דרכה בכך, למה מועילה מסירה. למה לא תבטל המשיכה את קניית המסירה. ונראה, דענין ביטול צורה אחת את כח קנייתה של הצורה האחרת שמאותו הסוג של קנין, היינו, דבכל מעשה קנין בעינן שיעשה הקונה מעשה שתהא בו הוכחה שהוא בעל החפץ. ולהכי קיי"ל דהגבהה מבטלת משיכה. ר"ל, דהגבהה כוללת יותר הוכחה על בעלותו. וכן משיכה, כוללת יותר הוכחת בעלות מאשר מסירה. אכן זהו דוקא בעושה ההגבהה כדרכה. אבל במקום שהגבהה לא תהיה כדרכה, הרי בכה"ג המשיכה היא המוכיחה יותר על בעלותו של זה. וא"כ, בכה"ג אינה מתבטלת. וכן במשיכה שלכ"ד, דקניא מסירה. דכה"ג לא חשיבא משיכה יותר הוכחה במעשה הקנין על בעלות הקונה. (ואין הפירוש דכל היכא דיכולה להיות חלות קנין מצד הקנין "המעולה", שוב לא נאמר הקנין "הגרוע". דלפי"ז ההגדרה, לא יובן דין המשנה, ואף לא דין משיכה בשום מקום עפ"י הגמ' דהספינה. ר').

כ"ו ע"א. תוס' ד"ה א"נ. ומפרש הר"ר משולם וגו'. ובתה"ר תמה, דאזכיר שסופו לנוח כמונח דמי, וא"כ אכתי לא יצא הפיל מרשותו של מוכר, והיאך יקנה הלה בהגבהה. כלי', דהא דאמרו אביי ורבא (ב"ב עו:): דהגבהה קונה אף בחצר המקנה היינו דוקא הגבהה **ביד**, דבכה"ג חשיב כנכנס לרשות הקונה. אבל בהגבהה **מכוח** הקונה, הרי עדיין החפץ ברשות המוכר. ולכאורה נראית דעת הרר"מ, דאע"ג דל"ק **משיכה** בחצר המקנה, שאני **הגבהה**, דהיא קנין בפנ"ע, ודלא שג • מסכת קידושין